

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 22. juuni 2021
(OR. en)

10081/21

Institutsioonidevaheline
dokument:
2021/0164(NLE)

ECOFIN 626
CADREFIN 315
UEM 166
FIN 501

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	22. juuni 2021
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2021) 340 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS Läti taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2021) 340 final.

Lisatud: COM(2021) 340 final

Brüssel, 22.6.2021
COM(2021) 340 final

2021/0164 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS

LÄTI taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta

{SWD(2021) 162 final}

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS

LÄTI taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrust (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu,¹ eriti selle artiklit 20,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) COVID-19 puhangul on olnud häiriv mõju Läti majandusele. 2019. aastal oli Läti sisemajanduse koguprodukt (SKP) elaniku kohta 51,0 % ELi keskmisest. Komisjoni 2021. aasta kevadprognoosi kohaselt vähenes Läti reaalne SKP 2020. aastal 3,6 % ja peaks aastatel 2020–2021 vähenema kumulatiivselt 0,3 %. Keskpika perioodi majandustulemusi mõjutavad pikemaajalised aspektid on eelkõige maksukohustuse täitmine, oskuste nappus, kehvad tervisenäitajad ja vähene innovatsioon.
- (2) 9. juulil 2019 ja 20. juulil 2020 esitas nõukogu Euroopa poolaasta raames Lätile soovitusel. Eelkõige soovitas nõukogu vähendada madalapalgaliste maksustamist maksude nihutamisega muudele allikatele, eriti kapitalile ja varale, ja maksukohustuse täitmise parandamisega, ning jätkata edusamme rahapesuvastase raamistikuga. Samuti soovitati tugevdada sotsiaalset turvavõrku ja tegeleda sotsiaalse tõrjutusega, hoolitsedes miinimumsissetulekutoetuste, minimaalse vanaduspensioni ja puuetega inimeste sissetulekutoetuse piisavuse eest, parandada eelkõige madala kvalifikatsiooniga töötajate ja tööotsijate hariduse ja koolituse kvaliteeti ja tõhusust, suurendades muu seas osalust kutsehariduses ja -koolituses ning täiskasvanuhariduses, ning tugevdada tervishoiusüsteemi vastupanuvõimet, juurdepääsetavust, kvaliteeti ja kulutõhusust, pakkudes muu hulgas täiendavaid inim- ja rahalisi ressursse. Nõukogu soovitas keskendada investeeringud rohe- ja digipöördele, eriti teadusuuringutele ja innovatsioonile, puhtale ja tõhusale energiatootmisele ja -kasutusele, säästvate transpordile ja digitalistutele. Seoses kriisi mõju vastu võitlemisega soovitas nõukogu anda piisavat sissetulekutoetust kriisist enim mõjutatud rühmadele ja leevendada selle mõju tööhõivele paindliku töökorralduse, aktiivsete tööturumeetmete ja oskuste parandamise kaudu. Lõpetuseks soovitas ta tugevdada avaliku sektori, eelkõige kohalike omavalitsuste ning riigi omandis olevate ja munitsipaaltegevõtete vastutust ja tõhusust, ning parandada huvide konflikti lahendamise korda. Olles taaste- ja

¹ ELT L 57, 18.2.2021, lk 17–75.

vastupidavuskava esitamise ajal hinnanud nende riigipõhiste soovitude rakendamisel tehtud edusamme, leiab komisjon, et seoses eelarvepoliitikat, rahapesuvastast võitlust, sissetulekutoetust ja likviidsustoetust käsitlevate soovitustega on võitluses kriisi mõju vastu saavutatud olulist edu.

- (3) [Nõukogu soovituses euroala majanduspoliitika kohta² soovitati euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, et muu hulgas tagada majanduse taastumist toetav poliitiline hoiak ning veelgi parandada lähenemist, vastupanuvõimet ning kestlikku ja kaasavat majanduskasvu. Soovitati ka tugevdada riiklikke institutsioonilisi raamistikke, tagada makromajanduslik finantsstabiilsus, viia lõpule majandus- ja rahaliidu loomine ning tugevdada euro rahvusvahelist rolli.] [Kui nõukogu soovitust ei ole nõukogu rakendusotsuse vastuvõtmise ajaks vastu võetud, eemaldage palun see põhjendus.]
- (4) 30. aprillil 2021 esitas Läti vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 1 komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava. Taaste- ja vastupidavuskavade edukat rakendamist ja kehtvat mõju riigi tasandil ning nende usaldusväärsust Euroopa tasandil toetab riikide vastutus nende kavade eest. Kõnealuse määruse artikli 19 kohaselt on komisjon hinnanud taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust kooskõlas määruse V lisa esitatud hindamissuunistega.
- (5) Taaste- ja vastupidavuskavadega tuleks püüda saavutada määrusega (EL) 2021/241 loodud taaste- ja vastupidavusrahastu ning nõukogu määrusega (EL) 2020/2094³ loodud ELi taasterahastu üldesmärgi, et toetada taastumist pärast COVID-19 kriisi. Need kavad peaksid edendama liidu majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, toetades määruse (EL) 2021/241 artiklis 3 osutatud kuut sammast.
- (6) Liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavade rakendamine kujutab endast koordineeritud investeerimis- ja reformipingutust kogu liidus. Koordineeritud ja samaaegse rakendamise ning piiriüleste projektide elluviimisega tugevdavad reformid ja investeringud üksteist vastastikku ja tekitavad positiivset ülekanduvat mõju kogu liidus. Seetõttu tuleb umbes kolmandik rahastu mõjust liikmesriikide majanduskasvule ja töökohtade loomisele teistest liikmesriikidest ülekanduva mõjuna.

Tasakaalustatud reageerimine, mis toetab kuut sammast

- (7) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile a ja V lisa punktile 2.1 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava suures ulatuses (hinne A) liikmesriigi majanduslikule ja sotsiaalsele olukorrale vastavaid mitmekülgseid ja piisavalt hästi tasakaalustatud lahendusi, mis aitavad asjakohasel moel kaasa kõigi kuue, määruse (EL) 2021/241 artiklis 3 osutatud samba rakendamisele, võttes arvesse asjaomase liikmesriigi eriomaseid probleeme ja rahalise toetuse suurust.
- (8) Kava sisaldab tasakaalustatud reformide ja investeringute paketti, mille eesmärk on lahendada riigi peamised probleemid, stimuleerida COVID-19 kriisist taastumist ja panna alus riigi pikaajalisele majanduskasvule. Kavas on 85 meetet Läti peamiste

² Oodatakse soovitude lõplikku vastuvõtmist nõukogus pärast selle heakskiitmist Euroopa Ülemkogu. Eurorühmas 16. detsembril 2020 kokku lepitud tekstiga saab tutvuda aadressil <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14356-2020-INIT/et/pdf>.

³ Nõukogu 14. detsembri 2020. aasta määrus (EL) 2020/2094, millega luuakse Euroopa Liidu taasterahastu COVID-19 kriisi järgse taastumise toetuseks (ELT L 433I, 22.12.2020, lk 23.)

probleemide lahendamiseks ja üleeuroopalist huvi pakkuvate poliitikavaldkondade käsitlemiseks ning seega hõlmab kava kõiki kuut sammast. Kava koosneb kuuest osast: rohepööre, digipööre, ebavõrdsuse vähendamine, tervishoid, tootlikkus ja õigusriik. Nende osade eesmärgid täiendavad üksteist ja reformid võimendavad seotud investeeringute mõju, eelkõige struktuurimuudatuste tegemise ning erasektori osaluse ja sellelt saadava rahastuse suurendamise kaudu.

- (9) Kavas keskendutakse Läti peamistele parandamist vajavatele valdkondadele: rohe- ja digipööre, sotsiaalne tõrjutus, tervishoid, piirkondlikud erinevused, digioskused, täiskasvanuharidus ja kõrgharidus, lähenemine ja tootlikkuse kasv, sealhulgas teadusuuringud ja innovatsioon ning äriinvesteeringute toetamine, ning haldussuutlikkus, sealhulgas maksuhaldus, riigihanked ja kohtusüsteem.

Kõikide või suure osa riigipõhistes soovitustes kindlaks tehtud probleemide lahendamine

- (10) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja V lisa punktile 2.2 peaks taaste- ja vastupidavuskava aitama eeldatavasti tõhusalt lahendada kõiki probleeme või suurt osa probleemidest (hinne A), mis on kindlaks tehtud asjakohastes riigipõhistes soovitustes, sealhulgas nende eelarveaspektides, mis on suunatud asjaomasele liikmesriigile, või probleeme, mis on kindlaks tehtud muudes asjakohastes dokumentides, mille komisjon on Euroopa poolaasta raames ametlikult vastu võtnud.
- (11) Soovitusi, mis on seotud vahetu eelarvepoliitilise reageerimisega pandeemiale, võib pidada Läti kavast väljapoole jäävaks, olenemata asjaolust, et Läti reageeris üldiselt asjakohaselt ja piisavalt vajadusele toetada viivitamata majandust eelarvevahenditega aastatel 2020 ja 2021 kooskõlas üldise vabastusklausli sätetega. Veelgi enam, soovitus saavutada 2020. aastal keskpika tähtajaga eelarve-eesmärk ei ole enam asjakohane, sest vastav eelarveperiood on möödunud ning 2020. aasta märtsis aktiveeriti pandeemia tõttu stabiilsuse ja kasvu pakti üldine vabastusklausel.
- (12) Kava sisaldab üksteist vastastikku tugevdavaid ulatuslikke reforme ja investeeringuid, mis aitavad tõhusalt lahendada kõiki või suurt hulka majanduslikke ja sotsiaalseid probleeme, mida on kirjeldatud Lätile 2019. ja 2020. aastal Euroopa poolaasta raames nõukogu poolt esitatud riigipõhistes soovitustes, sealhulgas eelkõige tervishoiu valdkonna probleeme, mis on seotud tervishoiusektori vastupanuvõime, juurdepääsetavuse, teenuste kvaliteedi ja kulutõhususega, hariduse ja oskuste valdkonna probleeme, mis on seotud haridussüsteemi ja digioskuste kvaliteedi ja tõhususega, sotsiaalse kaasatuse valdkonna probleeme, mis on seotud miinimumsissetulekutoetustega, teadusuuringute ja innovatsiooniga seotud probleeme, investeerimisvaldkonna probleeme, mis on seotud rohe- ja digipöörde ning taskukohaste eluasemetega, ning avaliku halduse ja ärikeskkonnaga seotud probleeme.
- (13) Lähenemise jätkumine on endiselt Läti peamine proovikivi elanikkonna elatustaseme parandamisel. Reformid ja investeeringud oskustesse, haridusse ja koolitusse, tervishoidu ja sotsiaalsesse kaasamisse peaksid aitama parandada Läti tootlikkust ja pikaajalist kaasavat majanduskasvu. Kavas on teha märkimisväärsed investeeringuid oskuste täiendamise ja ümberõppe meetmetesse, mille eesmärk on anda tööjõule vajalikud oskused ja uus taskukohase eluaseme hankimise võimalused, et parandada piirkondlikku tööjõu liikuvust. Kava hõlmab reforme ja investeeringuid, mille eesmärk on suurendada tervishoiusüsteemi vastupanuvõimet ja juurdepääsetavust, toetada integreeritud hooldusteenuste osutamist ja suurendada tervishoiuasutuste suutlikkust kriisiolukordadega kohaneda. Kava aitab lahendada sotsiaalseid probleeme,

parandades iga-aastase indekseerimismehhanismi abil veelgi miinimumsissetulekutoetuse süsteemi ja sidudes selle mediaansissetuleku arenguga. Praeguste probleemide lahendamisele peaksid kaasa aitama ka muud investeeringud näiteks piiratud liikumisvõimega ja puudega inimeste juurdepääsu- ja rehabilitatsioonitaristusse ning investeeringud eakate pikaajalisse hooldusse.

- (14) Kavaga suurendatakse märkimisväärselt investeeringuid teadusuuringutesse ja innovatsiooni ning toetatakse mitmesuguseid avaliku halduse reforme. Samuti leevendab see rohe- ja digipöörde sotsiaal-majanduslikke kulusid, võttes samal ajal arvesse piirkondlikke erinevusi. Kava eesmärk on teha olulisi muudatusi innovatsioonisüsteemi killustatud juhtimises ja luua jätkusuutlikud innovatsiooni ökosüsteemid, aidates seeläbi suurendada üldinvesteeringuid. Rohe- ja digipöörde jaoks on ette nähtud märkimisväärsed investeeringud, mida on muu hulgas kavas teha energiatõhususse, elektrivõrgu moderniseerimisse, avaliku sektori IT-süsteemidesse ning põhi- ja kõrgema taseme digioskustesse nii avalikus kui ka erasektoris. Riias ja selle ümbruses on mitmeliigilise transpordi taristu parandamise meetmete eesmärk hõlbustada tööjõu liikuvust ning aidata piirata suurenevat energiatarbimist ja sõiduautode kasvuhoonegaaside heidet. Piirkondlike erinevuste vähendamiseks on kava üles ehitatud haldusalasele territoriaalsele reformile ning sisaldab märkimisväärsed investeeringuid tööstusparkidesse, munitsipaaltransporti, teede renoveerimisse, koolidesse ja taskukohastesse eluasemetesse. Avalike haldusasutuste vastutust ja tõhusust tuleks tugevdada reformide ja investeeringutega, mille eesmärk on võidelda varimajanduse ja majanduskuritegude vastu ning parandada riigihangete süsteemi ja innovatsiooni avalikus sektoris. Eeldatavalt jätkatakse kavaga rahapesuvastase strateegia rakendamist, reformides koostööd, teabevahetust ja koolitussüsteeme majanduskuritegude tuvastamises, uurimises ja kohtuprotsessides osalevate õiguskaitseasutuste vahel ning tugevdades samas nende asutuste tehnilist võimekust.

Kasvupotentsiaali, töökohtade loomise ning majandusliku, sotsiaalse ja institutsioonilise vastupanuvõime toetamine

- (15) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile c ja V lisa punktile 2.3 aitab taaste- ja vastupidavuskava eeldatavasti mõjusalt (hinne A) tugevdada liikmesriigi majanduse kasvupotentsiaali, luua uusi töökohti, suurendada majanduse, sotsiaalvaldkonna ja institutsioonilist vastupidavust, mis aitab kaasa Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisele, sealhulgas laste- ja noortepoliitika edendamise abil, ning leevendada COVID-19 kriisi majandus- ja sotsiaalmõju ning suurendada sellega liidus majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust ja lähenemist.
- (16) Komisjoni simulatsioonid näitavad, et kava abil on võimalik suurendada Läti SKPd 2026. aastaks 2 %⁴. Läti 2021. aasta stabiilsusprogrammis osutatakse kava selgele täiendavusele, kuna avaliku sektori investeeringute tase on eeldatavasti märkimisväärselt kõrgem pandeemiaeelsest tasemest, see tähendab 2021.–2024. aastal keskmiselt 5,9 % SKPst võrreldes aastate 2017–2019 keskmisega 5,1 % SKPst.

⁴ Sellised simulatsioonid kajastavad taasterahastu „NextGenerationEU“ üldist mõju, mis hõlmab ka taasteabi ReactEU rahastamist ning programmi „Horisont“, InvestEU, õiglase ülemineku fondi, maaelu arengu ja RescEU suuremat rahastamist. Sellised simulatsioonid ei hõlma struktuurireformide võimalikku positiivset mõju, mis võib olla märkimisväärne.

- (17) Investeeringud rohelisse ja digitaalsesse taristusse, regionaalarengusse, teadustegevusse ja innovatsiooni ning ulatuslikesse ettevõtlusinvesteeringute toetuskavadesse ja nendega seotud reformid tugevdavad Läti kasvupotentsiaali keskpikas ja pikas perspektiivis. Riia transpordisüsteemi tehtavad investeeringud ja nendega kaasnevad reformid suurendavad linna konkurentsivõimet ning suutlikkust tõmmata ligi investeeringuid ja talente. Tuuleenergiasse tehtavaid erainvesteeringuid soodustavad meetmed aitavad saavutada taastuvenergia eesmärgi ja saada konkurentsivõimeliseks vähese CO₂-heitega majanduseks. Äriinvesteeringute toetuskavad kiirendavad Läti liikumist suurema ekspordivõimsuse ja tootlikkuse kasvu poole; seejuures tuginetakse tööstuse alustaladele, nimelt innovatsioonile, konkurentsile ning tugevale ja hästi toimivale ühtsele turule. Läti kavaga nähakse ette investeeringud ja reformid, mille eesmärk on suurendada elanikkonna oskusi. Investeeringud äärealade eluasemetesse ja taristusse suurendavad Läti mahajäänud piirkondade kasvuvõimalusi. Kokkuvõttes püütakse nende meetmetega lahendada Läti majanduse pikaajalisi probleeme, milleks on vähesed kulutused innovatsioonile, tänapäevase tehnoloogia vähene kasutuselevõtt ja märkimisväärsed piirkondlikud erinevused.
- (18) Investeeringud ja reformid, mille eesmärk on parandada sotsiaalset kaasatust ja tervishoidu, tugevdavad eeldatavasti sotsiaalset ühtekuuluvust ja sotsiaalkaitset. Miinimumsissetulekutoetuste indekseerimise kehtestamine peaks tagama, et toetusi kohandatakse igal aastal vastavalt palgakasvule ja et sellega aidatakse tagada nende piisavus. Koos miinimumsissetuleku künnise tõstmisega tasemele, mis võrdub vähemalt 20 %-ga mediaansissetulekust, peaksid need meetmed vähendama sissetulekute ebavõrdsust ja tõhustama sotsiaalsiirdeid, mis on tuvastatud Läti olulisimate sotsiaalsete probleemidena. Lisaks peaksid tervishoiutaristusse tehtavad investeeringud koos reformiga, mille eesmärk on meelitada tervishoiusektorisse täiendavaid inimressursse, parandama tervishoiuteenuste kättesaadavust, mille puudumine on mõjutanud peamiselt madala sissetulekuga inimesi ja äärealadel elavaid inimesi.

Olulise kahju ärahoidmise põhimõte

- (19) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile d ja V lisa punktile 2.4 tagatakse taaste- ja vastupidavuskavaga eeldatavasti, et ükski taaste- ja vastupidavuskavas sisalduv reformide ja investeerimisprojektide elluviimise meede (hinne A) ei kahjusta oluliselt keskkonnanäesmärkide saavutamist Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852⁵ artikli 17 tähenduses (põhimõte „ei kahjusta oluliselt“).
- (20) Läti esitatud taaste- ja vastupidavuskava kooskõla põhimõttega „ei kahjusta oluliselt“ hinnati Euroopa Komisjoni tehnilistes suunistes (2021/C 58/01) olulise kahju ärahoidmise põhimõtte alusel. Kava sisaldab määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses kuut keskkonnanäesmärki, nimelt kliimamuutuste leevendamine, kliimamuutustega kohanemine, vee ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse, ringmajandus, saastuse vältimine ja tõrje ning elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine. Keskkonnamõju hinnatakse meetme tasandil ehk iga reformi või

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

investeeringu kohta tehakse üks individuaalhindamine. Läti on teinud ettepaneku rakendada vajaduse korral olulise kahju vältimiseks leevendusmeetmeid. See kehtib eelkõige üleujutuste vastu kindlustamise meetmete kohta, mille puhul on põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimine tagatud konkreetse eesmärgi lisamisega. Seega tuleb üleujutuste vastu kindlustamiseks tehtavate investeeringute puhul tagada ELi keskkonnanalaste õigusaktide range järgimine ja veekogude seisundi kahjustamise vältimine. Teede renoveerimisega kaasneb investeering süsinikuvabasse transporti, et mitte kahjustada kliimamuutuste leevendamise eesmärki.

Rohepöörde, sealhulgas elurikkuse toetamine

- (21) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile e ja V lisa punktile 2.5 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava meetmeid, mis aitavad suures ulatuses (hinne A) kaasa rohepöördele, sealhulgas elurikkusele, või sellest tulenevate probleemide lahendamisele. Kliimaeesmärkide saavutamist toetavad meetmed moodustavad 37,6 % kava kogueraldisest, mis on arvutatud kooskõlas määruse (EL) 2021/241 VI lisas esitatud metoodikaga. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 17 on taaste- ja vastupidavuskava kooskõlas 2021.–2030. aasta riiklikus energia- ja kliimakavas sisalduva teabega.
- (22) Läti taaste- ja vastupidavuskavas keskendutakse eelkõige kestlikule liikuvusele. Riia suurlinnapiirkonna ümberkujundamine ja sellega seotud investeerimisprogramm linnade ühistranspordi ja taristu keskkonnasäästlikumaks muutmiseks peaks aitama oluliselt kaasa Läti transpordisektori CO₂-heite vähendamisele. Taaste- ja vastupidavuskava sisaldab ka meetmeid, millega keskendutakse energiatõhususe parandamisele kortermajades ning üldkasutatavates hoonetes ja ettevõtetes, samuti elektrivõrgu ajakohastamisele. See peaks aitama parandada energiatõhusust ja vähendada kasvuhoonegaaside heidet ehitussektoris. Taaste- ja vastupidavuskavas keskendutakse ka kliimamuutustega kohanemisele üleujutuste ja tulekahjude ennetamise tehtavate investeeringute kaudu, mis peaksid aitama vahetult kaasa kliimamuutuste tagajärgedega kohanemise eesmärgile. Plaan ei sisalda meetmeid, mille eesmärk oleks elurikkus. Mõni kliimamuutuste leevendamise meede võib siiski aidata säilitada ka elurikkust, sest kliimamuutused on üks peamisi elurikkust ähvardavaid ohte.

Digipöörde toetamine

- (23) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile f ja V lisa punktile 2.6 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava meetmeid, mis aitavad suures ulatuses (hinne A) kaasa digipöördele või sellest tulenevate probleemide lahendamisele. Digieesmärkide saavutamist toetavad meetmed moodustavad 21 % kava kogueraldisest, mis on arvutatud vastavalt määruse (EL) 2021/241 VI lisas esitatud metoodikale.
- (24) Kava digimeetmed katavad digipöörde eri aspekte ning hõlmavad avalikku ja erasektorit, samuti oskusi ja ühenduvust – nende peatähelepanu on suunatud Läti majanduse konkurentsivõime parandamisele keskpikas ja pikas perspektiivis. Läti peamised probleemid, mis mõjutavad ühtviisi tööjõu kättesaadavust, konkurentsivõimet, vastupidavust, valitsuse e-teenuste kasutamist ja innovatsiooni, on kehvad põhitaseme digioskused, digilahenduste vähenenud kasutuselevõtt ettevõtjate poolt ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistide puudus. Nende lahendamiseks sisaldab Läti kava mahukaid investeeringuid põhi- ja kõrgema taseme digioskustesse. Läti kavas on ka meetmed avaliku halduse digitaalseks ajakohastamiseks ja avalike teenuste, sealhulgas tsentraliseeritud avalike lahenduste

digitaalseks ümberkujundamiseks. Kavas käsitletakse digipöördega seotud probleeme, toetades ka ettevõtete üleminekut digitehnoloogiale ning tekitades teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks parema keskkonna meetmete abil, millega parandatakse väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate digiteerimist, ning rajades vajaliku raamistiku Läti osalemiseks Euroopa digitaalse innovatsiooni keskuste võrgustikus. Kava sisaldab meetmeid väga kiire lairibaühenduse kasutuselevõtuks, mis peaks aitama digitaristut veelgi parandada.

Püsiv mõju

- (25) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile g ja V lisa punktile 2.7 on taaste- ja vastupidavuskaval Lätile eeldatavasti suures ulatuses (hinne A) püsiv mõju.
- (26) Kavandatud reformide ja investeeringute rakendamine peaks tooma kaasa majanduse struktuuri paranemise. Eelkõige peaks kõrgharidusasutuste juhtimise reformil olema pikaajaline mõju hariduse ja teadusuuringute kvaliteedile Lätis. Muud meetmed sisaldavad reforme, mille eesmärk on edendada digiteerimist ja digioskuste toetamist, omavalitsuste ümberkorraldamist, maksuhalduse reformi varimajanduse vähendamiseks ning hangete tsentraliseerimise ja professionaalsuse suurendamise strateegiat. Struktuurset paranemist on oodata ka seoses investeeringutega, mille eesmärk on tagada hoonete suurem energiatõhusus tänu renoveerimisele, ning seoses investeeringutega digiüleminekusse, haldusjaotuse reformi toetamisele, ülikoolide ja piirkondlike haiglate tervishoiutaristusse, teiseste ambulatoorsete teenuste osutajate taristusse ja tööstusparkide taristusse. Kava püsivat mõju saab tugevdada ka kava ja muude programmide, sealhulgas ühtekuuluvusfondidest rahastatavate programmide koostoime abil, eelkõige sügavalt juurdunud territoriaalsete probleemide sisulise lahendamise ning tasakaalustatud arengu edendamisega.

Järelevalve ja rakendamine

- (27) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile h ja V lisa punktile 2.8 on taaste- ja vastupidavuskavas kavandatud kord piisav (hinne A), et tagada taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas kavandatud ajakava, eesmärkide ja sihtide ning nendega seotud näitajate tõhus seire ja elluviimine.
- (28) Läti taaste- ja vastupidavuskavas on esitatud halduskorraldus kava rakendamise protsessiks Lätis, mis tuleks tagada liikmesriikidega ühiselt hallatavate fondide rakendamise kehtiva riikliku raamistiku kontekstis. Kavas antakse ülevaade kavandatud järelevalve- ja aruandlusprotsessidest ning määratakse selgelt kindlaks osalejad ning nende rollid ja kohustused sisekontrolli ülesannete täitmisel. Rahandusministeeriumile tehakse ülesandeks koordineerida kava rakendamist, samal ajal kui riigikantseleile, seotud ministeeriumidele ning rahastamise ja lepingute sõlmimise keskasutusele tuleks teha ülesandeks tagada kava rakendamine ja selle järelevalve. Eesmärgid ja sihid on realistlikud ning kavandatud näitajad asjakohased ja töökindlad. Kavas sisalduvad meetmed on teataval määral killustatud ja selle tulemuseks on suur hulk eesmärke ja sihte. Nende tähtsajad kipuvad langema 2026. aastale, eriti taristuinvesteeringute ja äriinvesteeringute horisontaalsete kavade puhul.
- (29) Liikmesriigid peaksid tagama, et rahastu kaudu antavast toetusest teavitatakse ja seda kinnitatakse kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikliga 34. Tehnilise toe instrumendist saab taotleda tehnilist toetust, et aidata liikmesriikidel oma kava rakendada.

Kulud

- (30) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile i ja V lisa punktile 2.9 on taaste- ja vastupidavuskavas esitatud põhjendused kava hinnanguliste kogukulu summa kohta mõõdukas ulatuses (hinne B) mõistlikud ja põhjendatud, kooskõlas kulutõhususe põhimõttega ning vastavuses riigis eeldatava majandusliku ja sotsiaalmõjuga.
- (31) Läti on esitanud individuaalsed kuluproгноosid kõigi taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvate investeeringute kohta. Kulude jaotus on üldiselt üksikasjalik ja hästi põhjendatud. Hinnangud põhinevad võrdlusel sarnaste varasemate investeeringutega ning turu- ja hinnaanalüüsil. Kuluproгноoside ja nende juurde kuuluvate tõendavate dokumentide hindamine näitab, et enamik kulusid on hästi põhjendatud ja mõistlikud. Rahastamiseks kavandatud summased peeti asjakohaseks ja leiti, et need kinnitavad kuluhinnangute usaldusväärsust mõõdukas ulatuses. Kuigi enamiku meetmete kulusid peetakse hästi põhjendatuks (see tähendab, et hinnangulise kulu suurus on võrdluses sarnaste reformide või investeeringute kuludega väike või keskmine), leidub piiratud hulk meetmeid, mille kuluarvestust peetakse vähem põhjendatuks. Lõpetuseks on taaste- ja vastupidavuskava hinnangulised kogukulud kooskõlas kulutõhususe põhimõttega ning vastavad riigis eeldatavale majanduslikule ja sotsiaalmõjule.

Finants huvide kaitse

- (32) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile j ja V lisa punktile 2.10 on taaste- ja vastupidavuskavas kavandatud kord piisav (hinne A), et tagada kõnealuse määruse alusel eraldatud vahendite kasutamisel korruptsiooni, pettuste ja huvide konflikti ärahoidmine, avastamine ja kõrvaldamine, ning peaks eeldatavasti tulemuslikult vältima topeltrahastamist kõnealuse määruse alusel ja muudest liidu programmidest. See ei piira muude õigusaktide ja vahendite kohaldamist, millega edendatakse ja jõustatakse ELi õiguse järgimist, sealhulgas korruptsiooni, pettuste ja huvide konfliktide ennetamiseks, avastamiseks ja korrigeerimiseks ning liidu rahaliste vahendite kaitsmiseks kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL, Euratom) 2020/2092.
- (33) Taaste- ja vastupidavuskavas esitatud kontrollisüsteem ja -kord põhinevad usaldusväärsusel protsessidel ja struktuuridel, mida kasutatakse struktuurifondide rakendamise kehtivas riiklikus raamistikus. Kavas on selgelt kindlaks määratud sisekontrolli ülesannete täitjad (asutused/üksused) ning nende rollid ja kohustused. Vastavad funktsioonid on asjakohaselt eraldatud. Kontrollisüsteem ja muud asjaomased meetmed, sealhulgas vahendite lõplikke saajaid käsitlevate andmete kogumine ja kättesaadavaks tegemine, on piisavad.
- (34) Läti ministrite kabinet leppis üldises korras kokku 18. augustil 2020. Täiendavad rakendusaktid võetakse eeldatavalt vastu enne kava rakendamise algust. See ei takistanud kirjeldatud protsessi ja struktuuride hindamist. Läti ametiasutused peaksid esitama ajakohastatud teabe asjaomaste õigusaktide vastuvõtmise kohta ning vastavad kohustused tuleks sätestada rahastamislepingus, mis sõlmitakse kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikli 23 lõikega 1.
- (35) Läti on märkinud, et olemasolevad IT-vahendid, näiteks ühtekuuluvuspoliitika fondide haldamise infosüsteemi (*kohēzijas politikas fondu vadības informācijas sistēma – KPVIS*) taaste- ja vastupidavusrahastu moodul võivad vajada muutmist või neid võib olla vaja edasi arendada ning et kavas kirjeldatud konkreetsete juhtimis- ja

aruandlusnõuete täitmiseks võib olla vaja kasutada IT-üleminekuvahendeid. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 20 lõike 5 punktile e peaks Läti rakendama kõnealuse muudatuse olemasolevates IT-vahendites, et täita määruse artiklit 22, kinnitades selle rakendamise seisu koos esimese maksetaotlusega. Kui selline maksetaotlus ei põhine täielikult kavas kirjeldatud muudetud IT-vahendite funktsioonidel, tuleks süsteemi kohta koostada eraldi auditaruanne. Aruandes tuleks analüüsida kõiki seonduvaid tuvastatud puudusi ja võetud või kavandatud parandusmeetmeid.

Kava sidusus

- (36) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile k ja V lisa punktile 2.11 sisaldab kava suures ulatuses (hinne A) meetmeid, millega tagatakse sidus tegevus reformide ja avaliku sektori investeerimisprojektide elluviimisel.
- (37) Läti taaste- ja vastupidavuskava on sidus, selle reformid ja investeeringud on järjepidevad ja vastastikku tugevdavad ning eri osade vahel valitseb sünergia. Taaste- ja vastupidavuskava sisaldab meetmeid, mis kujutavad endast sidusat tegevust struktuurireformide ja avaliku sektori investeerimisprojektide ellurakendamiseks. Kava koos osa struktureerivad investeeringuid ja reforme ning näitavad hästi nende temaatilisi ja omavahelisi seoseid. Sidusus on tagatud nii osade sees kui ka asjaomaste reformidega kaasnevate investeeringute ning ka kava eri osade vahel. Kavas sisalduvad osad moodustavad reformide ja investeeringute ühtse raamistiku, mille põhiülesanne on edendada tootlikkust, vähendada ebavõrdsust ning edendada rohe- ja digipööret. Kava koos osa tugevdavad üksteist vastastikku ja on oma eesmärkide poolest sidusad.

Võrdõiguslikkus

- (38) Soolise võrdõiguslikkuse ja kõigile võrdsete võimaluste tagamise vallas kirjeldatakse kavas soolise võrdõiguslikkuse ja puuetega inimeste vajadustega seotud probleeme. Kavas selgitatakse ka seda, millised investeeringud peaksid aitama kaasa tuvastatud probleemide lahendamisele. Läti taaste- ja vastupidavuskavas nähakse ette mitmesuguste meetmete rakendamine soolise võrdõiguslikkuse ja võrdsete võimaluste edendamiseks. Puuetega inimeste erivajadustega arvestamiseks sisaldab kava meedet, millega tagatakse juurdepääs avalikele ja erahoonetele. Lisaks peaksid kõik uued ühistranspordivahendid olema varustatud lihtsa juurdepääsuga liikumispuudega isikute jaoks. Üldjoontes käsitletakse ka haavatavate rühmade olukorda, eelkõige tervishoiu valdkonnas. Lisaks sisaldab kava meetmeid kõigi koolilaste haridusvõimaluste parandamiseks. Soolist võrdõiguslikkuse vallas sisaldab kava meetmeid, mille eesmärk on soodustada konkreetselt naiste osalust info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonna karjäärivõimalustes, et suurendada info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistide soolist tasakaalu. Naistest töötajate olukorda tööturul on kavas parandada sihipäraste meetmetega, mille eesmärk on edendada töö- ja pereelu ühitamist, luues lastega leibkondadele kaugtöö ja osalise tööajaga töötamise võimalusi. Projektide juhtimine ja rakendamine peaks tagama võrdväärse töö eest võrdse tasu ning juhtimise mitmekesisuse. Lisaks tuleks projektide valikuprotsessis järgida mittevälistamise põhimõtet ja kohustust võidelda igasuguse diskrimineerimisega mitte ainult soo, vaid ka rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel.

Julgeolekualane enesehindamine

- (39) Kava sisaldab iga osa kohta üldist julgeolekualast enesehindamist ja loetleb meetmed, millel on julgeolekumõõde. Kuigi Läti julgeolekualane enesehindamine on üldine, käsitletakse kavas küberturvalisust ja muid digiturvalisuse aspekte. Enesehindamisel jõuti järeldusele, et kavandatud investeeringutega tugevdatakse asjaomaste meetmete turvalisust.

Piiriülesed ja mitut riiki hõlmavad projektid

- (40) Kavaga toetatakse mitut riiki hõlmavaid projekte ja kavandatavaid üleeuroopalist huvi pakkuvaid tähtsaid projekte: Via Baltica 5G-koridor, Euroopa digitaalse innovatsiooni keskuste võrgustik, Euroopa ühine andmetaristu ja -teenus (võimaliku järgmise põlvkonna pilve käsitleva IPCEI loomise kaudu), ühendatud avalik haldus, Genome Europe, Balti riikide röntgenkujutiste vahetamise süsteem (Baxe) ning mikroprotsessorid ja pooljuhttehnoloogiad. Neid projekte rahastatakse ka muudest programmist, nagu digitaalse Euroopa programm või Euroopa ühendamise rahastu, ning struktuurifondidest.

Konsultatsiooniprotsess

- (41) Ajavahemikus 2020. aasta detsembrist 2021. aasta märtsini korraldati rida temaatilisi avalikke konsultatsioone, mis olid avatud kodanikuühiskonna organisatsioonidele, sotsiaalpartneritele, kohalikele ametiasutustele ja muudele sidusrühmadele. Sotsiaalpartnerite, ettevõtlusorganisatsioonide, kohalike omavalitsuste ja muude sidusrühmade esindajad osalesid komisjoni ja Läti ametiasutuste vahelises arutelus kava üle. Partnerite ettepanekud kava kohta on avalikult kättesaadavad ja need on avaldatud koos kavaga.
- (42) Sidusrühmi plaanitakse rakendamisse kaasata ühtekuuluvuspoliitika toetuse rakendamiseks kasutatava juhtimis- ja kontrollisüsteemi kaudu, kus sidusrühmade esindajad moodustavad ELi fondide seirekomisjoni lahutamatu osa. Asjaomaste osalejate vastutuse tagamiseks on oluline kaasata kavas sisalduvate investeeringute ja reformide elluviimisse kõik asjaga seotud kohalikud omavalitsused ja sidusrühmad, sealhulgas sotsiaalpartnerid.

Positiivne hinnang

- (43) Pärast seda, kui komisjon on andnud Läti taaste- ja vastupidavuskavale positiivse hinnangu ja leidnud, et kava vastab rahuldavalt määruses (EL) 2021/241 sätestatud hindamiskriteeriumidele kooskõlas selle määruse artikli 20 lõikega 2 ja V lisaga, tuleks käesolevas otsuses sätestada kava rakendamiseks vajalikud reformid ja investeerimisprojektid, asjakohased eesmärgid, sihid ja näitajad ning summa, mille liit on kava rakendamiseks mittetagastatava rahalise toetuse vormis kättesaadavaks teinud.

Rahaline toetus

- (44) Läti taaste- ja vastupidavuskava hinnanguline kogukulu on 1 826 000 000 eurot. Kuna taaste- ja vastupidavuskava vastab rahuldavalt määruses (EL) 2021/241 sätestatud hindamiskriteeriumidele ning selle hinnanguline kogukulu on Läti jaoks ette nähtud maksimaalsest rahalisest toetusest väiksem, peaks Läti taaste- ja vastupidavuskava jaoks eraldatav rahaline toetus olema võrdne taaste- ja vastupidavuskava hinnangulise kogukulu summaga, ilma et see piiraks kava ajakohastamist kooskõlas kõnealuse määruse artikli 18 lõikega 2 eesmärgiga võtta arvesse maksimaalset rahalist toetust.
- (45) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikele 2 ajakohastatakse Läti maksimaalse rahalise toetuse arvutust 30. juuniks 2022. Vastavalt kõnealuse määruse

artikli 23 lõikele 1 peaks Läti jaoks ette nähtud summa olema võimalik siduda juriidiliste kohustustega 31. detsembriks 2022. Vajaduse korral peaks nõukogu pärast maksimaalse rahalise toetuse ajakohastamist muutma komisjoni ettepaneku põhjal põhjendamatut viivitust kaesolevat otsust, et lisada sellesse ajakohastatud maksimaalne rahaline toetus.

- (46) Antavat toetust rahastatakse laenust, mille komisjon võtab liidu nimel nõukogu otsuse (EL, Euratom) 2020/2053⁶ artikli 5 alusel. Toetust tuleks maksta osamaksetena, kui Läti on rahuldavalt täitnud asjakohased taaste- ja vastupidavuskava rakendamisega seotud eesmärgid ja sihid.
- (47) Läti on taotlenud eelmakset, mis moodustab 13 % rahalisest toetusest. See summa tuleks teha Lätile kättesaadavaks määruse (EL) 2021/241 artikli 23 lõikes 1 sätestatud rahastamislepingu jõustumisel ja kooskõlas sellega.
- (48) Käesolev otsus ei tohiks mõjutada selliste menetluste tulemust, mis on seotud liidu vahendite eraldamisega muude kui määruse (EL) 2021/241 kohaste liidu programmide raames, ega selliseid menetlusi, mis on seotud siseturu toimimise moonutamisega ja mida võidakse alatatada eelkõige ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 alusel. See ei vabasta liikmesriike aluslepingu artikli 108 kohasest kohustusest teavitada komisjoni võimalikest riigiabi juhtudest,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmine

Läti taaste- ja vastupidavuskavale määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõikes 3 sätestatud kriteeriumide alusel antud hinnang kiidetakse heaks. Taaste- ja vastupidavuskava kohased reformid ja investeerimisprojektid, taaste- ja vastupidavuskava seire ja rakendamise kord ja ajakava, sealhulgas asjakohased eesmärgid ja sihid, kavandatud eesmärkide ja sihtide saavutamise seotud asjakohased näitajad ning komisjonile vajalikele alusandmetele täieliku juurdepääsu andmise kord on esitatud käesoleva otsuse lisas.

Artikkel 2

Rahaline toetus

1. Liit teeb Lätile tagastamatu toetusena kättesaadavaks rahalise toetuse summas 1 826 000 000 eurot. 1 640 779 642 eurot on võimalik siduda juriidiliste kulukohustustega 31. detsembriks 2022⁷. Sõltuvalt määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikega 2 ette nähtud ajakohastamisest, mille raames arvutatakse Läti puhul summa, mis on eespool nimetatud summaga võrdne või sellest suurem, on alates 1. jaanuarist 2023 kuni 31. detsembrini 2023 võimalik siduda juriidiliste kulukohustustega lisaks 185 220 358 eurot.
2. Komisjon teeb liidu rahalise toetuse Lätile kättesaadavaks osamaksetena vastavalt käesoleva otsuse lisale. Eelmaksena tehakse kättesaadavaks 237 380 000 eurot, mis moodustab 13 % rahalisest toetusest. Komisjon võib eelmaksed ja osamaksed välja

⁶ ELT L 424, 15.12.2020, lk 1.

⁷ See summa vastab 31. detsembriks 2022 juriidilise kulukohustuse jaoks saadaolevale summale pärast Läti proportsionaalse osa mahaarvamist määruse (EL) 2021/241 artikli 6 lõike 2 kohastest kuludest, mis on arvutatud vastavalt määruse artiklis 11 sätestatud metoodikale.

maksta ühes või mitmes osas. Osade suurus sõltub rahaliste vahendite kättesaadavusest.

3. Eelmaksed tehakse määruse (EL) 2021/241 artikli 23 lõike 1 kohase rahastamislepingu jõustumise korral ja sellega kooskõlas. Eelmaksed tasaarvestatakse, arvates need proportsionaalselt maha osamaksetest.
4. Osamaksete tegemine vastavalt rahastamislepingule sõltub kättesaadavatest rahalistest vahenditest ja komisjoni otsusest, mis tehakse kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikliga 24 selle kohta, et Läti on rahuldavalt täitnud taaste- ja vastupidavuskava rakendamisega seotud asjakohased eesmärgid ja sihid. Tingimusel, et lõikes 1 osutatud juriidilised kohustused jõustuvad, peavad toetuse väljamaksmiseks olema eesmärgid ja sihid täidetud hiljemalt 31. augustiks 2026.

Artikkel 3
Adressaat

Käesolev otsus on adresseeritud Läti Vabariigile.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja